

Σχεδιάγραμμα Διδασκαλίας Μαθήματος

ΓΕΝΙΚΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ	Μάρκος Ξυδάκης		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦΦ 531		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειμερινό Εξάμηνο 2025-2026		
ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι απαρχές του Τύπου στον προεπαναστατικό ελληνισμό		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	10	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β - Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Στόχος του Μαθήματος Γενικός στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές/τήτριες με τα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα του ελληνόγλωσσου Τύπου κατά την περίοδο της πρώτης εμφάνισής του: στις τελευταίες προεπαναστατικές δεκαετίες. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τήτριες θα πρέπει: - Να γνωρίζουν τις βασικές εφημερίδες και τα περιοδικά που κυκλοφόρησαν στην περίοδο που εξετάζουμε. - Να έχουν έρθει σε επαφή με την υλικότητα των υπό μελέτη εντύπων. - Να αντιλαμβάνονται τις προϋποθέσεις εκείνες που συντέλεσαν στην εμφάνιση του προεπαναστατικού Τύπου. - Να έχουν εξοικειωθεί με τη θεματολογία των εφημερίδων και των περιοδικών της περιόδου. - Να διαθέτουν την ικανότητα να διαβάζουν απαιτητικά γλωσσικά κείμενα. - Να γνωρίζουν τα ψηφιακά εργαλεία του επιστημονικού πεδίου (ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, ψηφιακές εκδόσεις και ψηφιοποιημένες συλλογές εντύπων).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προφορικές παρουσιάσεις.
- Γραπτές εργασίες.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Λήψη αποφάσεων.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Ομαδική εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενική εισαγωγή: ιστορία των μέσων (media) – έμφαση στην εμφάνιση και τον ρόλο των εφημερίδων και των περιοδικών.
2. Πρώτη γνωριμία με την υλικότητα της εφημερίδας και των περιοδικών.
3. Εισαγωγή στο ελληνικό παράδειγμα: γενική επισκόπηση του Τύπου έως την Επανάσταση.
4. Γνωριμία με βασικούς όρους και βασικές έννοιες του πεδίου (π.χ. η δημόσια σφαίρα).
5. Ανάθεση εργασιών και οδηγίες για τη συγγραφή τους.
6. Η *Εφημερίς* των Μαρκίδων Πούλιου (Βιέννη 1791-1797).
7. Ο *Λόγιος Ερμής* (Βιέννη 1811-1821): αναγνωστικό κοινό και η πρώτη δημιουργία μιας δημόσιας σφαίρας.
8. Ο *Λόγιος Ερμής*: η θεματολογία και τα βασικά ζητήματα που απασχόλησαν στις σελίδες του περιοδικού.
9. Η παρουσία και ο ρόλος του Αδαμάντιου Κοραή, του κύκλου του και των αντιπάλων του στον προεπαναστατικό Τύπο.
10. Αγγελίες και συνδρομητές στον προεπαναστατικό Τύπο.
11. Η παρουσία και ο ρόλος μικρότερων εντύπων: *Ελληνικός Τηλέγραφος* (Βιέννη 1812-1836), *Φιλολογικός Τηλέγραφος* (Βιέννη 1817-1821).
12. Η *Μέλισσα* (Παρίσι 1819-1921), Το *Μουσείον* (Παρίσι 1819)
13. Τέλος εποχής: η παρουσία και ο ρόλος των εφημερίδων στον Αγώνα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	• Προβολή ψηφιοποιημένων διαφανειών • Χρήση Power-point • Συστηματική αξιοποίηση της πλατφόρμας e-learn

	του Πανεπιστημίου για την ανάρτηση σχετικού υλικού. - Επικοινωνία μέσω e-mail. - Χρήση βάσεων δεδομένων σχετικών με το μάθημα: http://anemi.lib.uoc.gr/. (Ψηφιοποιημένα έντυπα και χφ. από τη συλλογή του Πανεπιστημίου Κρήτης) http://www.benaki.gr/bibliology/search_simple.asp (Ηλεκτρονικός κατάλογος του «Βιβλιολογικού Εργαστηρίου “Φίλιππος Ηλιού”»). https://anno.onb.ac.at/cgi-content/anno?aid=lgh (Ψηφιακό αποθετήριο των τευχών του <i>Λόγιου Ερμή</i> στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστρίας).	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων	60
	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	71
	Γραπτή εργασία	80
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πότε είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	-Προφορικές παρουσιάσεις -Ατομικές ή και ομαδικές γραπτές εργασίες που θα παραδοθούν στο τέλος του εξαμήνου	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αθήνη, Στέση, «Τα προεπαναστατικά φιλολογικά περιοδικά: εκδοχές διαλόγου με τις ξένες γραμματείες», *Σύγκριση / Comparaison* 13 (2002) 156-176.

Αθήνη, Στέση – Ξούριας, Γιάννης, *Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα – Κάλλιπος, 2015.

Αργυροπούλου, Ρωξάνη – Ταμπάκη, Άννα (επιμ.), *Τα ελληνικά προεπαναστατικά περιοδικά. Ευρετήρια Γ' «Ειδήσεις διά τα ανατολικά μέρη» 1811, «Ελληνικός Τηλέγραφος» 1812-1836, «Φιλολογικό Τηλέγραφος» 1817-1821*, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1983.

Βρανούσης, Λεάνδρος (επιμ.), *Εφημερίς: Η αρχαιότερη ελληνική εφημερίδα που έχει διασωθεί*, τ. 1-

7, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών-Κέντρο Ερεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού, 1995.

Γαβαθά-Παναγιωτοπούλου, Αγγελική (επιμ.), *Τα ελληνικά προεπαναστατικά περιοδικά. Ευρετήρια Α' «Αθηνά», «Καλλιόπη», «Μέλισσα», «Το Μουσείον»*, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1971.

Γιακωβάκη, Νάσια, «Ο Λόγιος Ερμής ως τόπος διαμόρφωσης του ελληνικού κοινού»: *Λόγος και χρόνος στη νεοελληνική γραμματεία (18^{ος}-19^{ος} αιώνας)*. Πρακτικά συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη (Ρέθυμνο, 12-14 Απριλίου 2013) (επιμ.: Στέφανος Κακλαμάνης, Αλέξης Καλοκαιρινός, Δημήτρης Πολυχρονάκης), Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2015, σ. 207-238.

Δημαράς, Κ. Θ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Αθήνα, Ερμής, 2009.

Δρούλια, Λουκία – Κουτσοπανάγου, Γιούλα (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974. Εφημερίδες, Περιοδικά, Δημοσιογράφοι, Εκδότες*, τ. 1-4, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2008.

Κιτρομηλίδης, Πασχάλης Μ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες* (1978) (μτφρ.: Στέλλα Νικολούδη), Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2009.

Κουμαριανού, Αικατερίνη (εισ.), *Μέλισσα (ανατύπωση)*, Αθήνα, Ε.Λ.Ι.Α., 1984.

Κουμαριανού, Αικατερίνη (εισ.), *Αθηνά (ανατύπωση)*, Αθήνα, Ε.Λ.Ι.Α., 1989.

Κουμαριανού, Αικατερίνη (εισ.), *Μουσείον (ανατύπωση)*, Αθήνα, Ε.Λ.Ι.Α., 1995.

Κουμαριανού, Αικατερίνη, *Ιστορία του ελληνικού τύπου 18^{ος}-19^{ος} αι.* (επιμ.: Αλέξης Μάλλιαρης), Αθήνα, Ερμής, 2010.

Ξούριας, Γιάννης, *Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα. Για την ποίηση του Γένους την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.

Πολέμη, Πόπη – Ματθαίου, Άννα – Ριζάκη, Ειρήνη (επιμ.), *Διά του γένους τον φωτισμόν. Αγγελίες προεπαναστατικών εντύπων (1734-1821) από τα κατάλοιπα του Φίλιππου Ηλιού*, Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 2008.

Φραγκίσκος, Εμμ. Ν., *Τα ελληνικά προεπαναστατικά περιοδικά. Ευρετήρια Β' «Ερμής ο Λόγιος» 1811-1821*, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1976.

Φραγκίσκος, Εμμ. Ν., *Ερμής ο Λόγιος, 1811-1821 (ανατύπωση)*, Αθήνα, Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, 1995.

Habermas, Jurgen, *Αλλαγή δομής της δημοσιότητας: Έρευνες πάνω σε μια κατηγορία της αστικής κοινωνίας* (μτφρ.: Λευτέρης Αναγνώστου), Αθήνα, Νήσος, 1997.